

4-1-2

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། ། གྲེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཡིད་ལས་སྐྱེས། ། མཐོང་བ་
མི་ལོང་ལྟ་ལ་ངོས་བཟུང་བ། ། སྒྲོན་འགོ་བཟུང་བའི་སྐད་དང་གྲུ་ཚུལ་དང་། ། རྩ་མལ་ནད་ལྟ་འཆི་ལྟ་གདོན་ལྟ་སྟེ། ། ལ་
བཅད་ནམ་བུ་ལྟ་ལྟ་མདོར་བཟུང་ཡིན། །

Then again Sage **Rig pa'i shes** (Rigpai Yeshe) said these words, "O Great Sage **Yid les sKyes** (Yidlay Kye), the visual observation of urine, which is like a mirror clearly reflecting the state of health, is briefly explained within eight sections. These are the preliminaries, appropriate time for urinalysis, urine container, urine formation, urine of healthy person, urine of an unhealthy person, urine indicating an impending death and urine indicating *gdon* influences.

དང་པོ་སྒྲོན་འགོ་བཟུང་བའི་རུབ་མོ་ནས། ། རྩ་དང་དར་བ་ཆེད་དང་སེངས་པོ་སོགས། ། ལྟ་མདོག་འགྱུར་སྤྱིར་ཉ་ཅང་མང་
བ་སྣང་། ། སྒྲོམ་པར་མི་སྒྲོད་ཉལ་པོ་གཉིད་ཆག་དང་། ། འགོ་འདུག་སེམས་ལས་ལྟ་འབྱུགས་སྣང་བར་བྱ། ། རྩ་ཕྱེད་པན་
ཆད་ཟས་ཀྱི་ལྟ་ལོ་ལ། ། རྩ་སྐད་ནད་ལྟ་བསགས་ཏེ་བཟུང་བར་བྱ། །

First, the preliminaries to be undertaken, an evening before the examination, for urinalysis include avoiding excessive intake of strong tea, butter, milk, fresh and old **chang** since this diets change the color of the urine specimen. It also includes avoiding getting thirsty, sexual activities, sleep deprivation, sedentary lifestyle and overexposure to physical and mental activities, since these lifestyles disturb the state of the urine. Discard the urine voided before midnight as it is influenced by food. Collect diseases urine after midnight for diagnosis.

བཟུང་བའི་མདོག་ཆངས་ཀྱི་ཡི་བཟུང་བའི་སྤྱིར། ། འོགས་པ་སྒྲོད་ལ་ཉི་མདངས་བྱུང་བའི་བཟུང་བ། །

Since urine is examined for its color, steam and ku ya, the suitable time for urinalysis is in the morning when sunbeams touch the urine container.

སྒྲོད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལྟ་མདོག་མི་འགྱུར་བའི། ། དཀར་ཡོལ་འཁར་གཞོང་ལྷགས་དཀར་སྒྲོད་དུ་བཟུང་། ། རྩ་ཟངས་ར་གན་
དམར་ཡོལ་མདོག་འགྱུར་སྣང་། ། འོན་ཀྱང་འཇག་སོག་དཀར་པོས་བཟུང་བུ་བྱང་། །

Examine the urine in an appropriate container such as a white porcelain cup, bell-metal basin and white steel because these do not change the color of urine. Avoid earthen, copper and brass bowls and red reflection as these affect the color of urine. However, if an appropriate container is unavailable, examination can be done by placing reeds or white straws or any white colored materials at the bottom of the container.

གྲུ་ཚུལ་ཟས་སྒྲོམ་པོ་བར་དྲངས་སྟེགས་ཕྱེ། ། སྟེགས་མ་ལྟ་མའི་ནད་ཚུད་སྐ་སྟེ། ། སྐ་བ་ལྟ་གོག་ཅ་ནས་སྣང་བར་
འདྲིལ། ། དྲངས་མ་མཆོན་པའི་གནས་བཟུང་བྱུང་བའི་བྱུང་། ། བྱུང་གི་སྟེགས་མ་མཆོན་པའི་གནས་སུ་གསོག། ། མཆོན་པའི་
དྲངས་མ་ལུས་ཀྱི་ལྟ་ལོར་འགྱུར། ། མཆོན་པའི་སྟེགས་མ་ལྟ་ལོ་ལྟར་གྱུ་ལྟར་གྱུར། ། ལྟ་མིག་འགྲེམས་ནས་སྣང་བའི་ནད་དུ་

གསོག་ཏུ་བྱིན་ཆུ་ཡི་ཁ་དོག་ཟས་ཀྱིས་སྐྱུར། ། ཀྱུ་ཡུ་ཁྲག་མཐུན་གནས་ནས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ། ལྷན་ལ་ཚ་གང་གང་ཡོད་
ཆུ་ལ་གསལ། ། དཔེར་ན་ཚོང་པས་ཚོང་དུས་གཏམ་བཟོད་བཞིན། །

Urine formation begins in the stomach after processing indigested food and drink into two portions: refined and residual. The residual portion goes to the intestine and gets further separated into solid and liquid portions/ the liquid portion collects in the urinary bladder through intestinal channels. the refined portion passes through the mechanism of liver and transforms into blood. Subsequently, bile, the waste product of the blood, stores in the gallbladder. The refined portion of bile turns into **chu ser** and the waste turns into **ku ya**. After passing through the urinary channels, **ku ya** accumulates in the urinary bladder along with urine. Thus, the indigestion of food influences the color of the urine. Since the **ku ya** originates from the place of blood and bile, the urinalysis clearly determines whether the disorder is of a cold or hot nature. This situation is similar to a well-trodden merchant, who with his familiarity of the origin and quality of the goods, confidently speaks about it.

ཐ་མལ་ནད་མེད་གནས་པའི་ཆུ་བཟུན་པ། ། ཁ་དོག་འབྲི་མར་བལྟས་འདྲ་སྟེ་དྲི་མནམ། ། རྩལ་པ་ཆེ་ཆུང་ཡུན་རན་མེ་
ཏོག་སྟོམས། ། ཀྱུ་ཡུ་སྟོམས་བྱབ་སྟེས་མ་གོ་ཆུ་ཚམ། ། རྩལ་ཡལ་དུས་ན་མཐའ་ནས་སྐོར་མོར་ཚོག་ ། ལོག་རྩེས་དཀར་སེར་
དུངས་པ་ནད་མེད་ཡིན། །

The urine of a healthy person resembles the color of melted butter from a **dri** and has a slight urinal smell. The vapor is of moderate intensity and duration. The bubbles are moderate in size and **ku ya**, uniformly dispersed. The cream formed on the surface of the urine resembles the scum of a stagnant pond. When the steam disappears, the transformation in the urine takes place from the peripheral towards the center. The urine appears clear and whitish yellow in color after the transformation. These are the signs of a healthy urine.

དེ་བཞོན་ནད་ཆུ་སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

In contrary, diseased urine is explained under two sections: general and specific.

སྟེ་ལ་བཟུག་པའི་དུས་གསུམ་བཟུག་ཚུལ་དག། ། དུས་གསུམ་ཚན་དེ་དང་ཡལ་གང་བ་གསུམ། ། ཚན་དེའི་དུས་སུ་མདོག་
རྩལ་དྲི་མེ་ཏོག་ ། དང་ཡལ་དུས་སུ་ཀྱུ་ཡུ་སྟེས་མ་བཟུག་ ། བྲང་ནས་ཚོག་དུས་ཚོག་ཚུལ་ལོག་རྩེས་བཟུག། །

In general, there are three periods and nine modes of examination. The three periods of urine examination are when the urine is freshly warm, when it cools down and when it is completely cold. When the urine is freshly warm, examine the color, the steam, the smell and the bubbles. When it cools down, examine the **ku ya** and creamy layer. When it is completely cold, examine the time of transformation, means of transformation and examination on post transformation.

དང་པོ་ཚ་བའི་དུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ནི། ། ལྷ་མའི་ཆུ་ལྟར་སྟོ་ལ་སྐྱ་བ་རྒྱུ། ། ལེར་ན་མཐུན་པ་དཀར་ན་བད་ཀན་ནད། ། དམར་
ན་ཁྲག་ནད་ཆུ་ཤལ་ཆུ་སེར་ཡིན། ། སྐྱུག་ལ་དུགས་ན་བད་ཀན་སྐྱུག་པོར་བཟུག་ ། ཆུ་མདོག་འདྲེས་ན་ལྟན་དང་འདུས་

པའི་ནད། །མར་ནག་འདྲ་ན་རིམས་དང་མཁྲིས་པ་རྒྱས། །དམར་མེར་སྐ་དུགས་འགྲམས་སམ་འབྲུགས་ཚུ་ཡིན། །ཚུ་
མདོག་ནག་གམ་འཇའ་ཚོན་འདྲ་བ་དུག །

First the color of fresh warm urine resembling natural spring water featuring bluish clear water indicates **rlung** disorders. If the urine is yellow and whitish in color, it indicates **mkhris pa** and **bad kan** disorders respectively. A reddish appearance of urine indicates blood disorders, while a pale red appearance indicates **chu ser** disorders. Brownish urine with foul smelling indicates **bad kan smug pa**. A mixed color of urine signifies two or more combined disorders. The color resembling mustard oil indicates aggravated **rim**s and **mkhris pa** disorders. Reddish urine tinged with yellow, having thick concentration and foul smelling indicates either dispersed or disturbed hot disorder. Darkish urine or urine resembling a rainbow indicates poisoning.

ལྷངས་པ་ཆེན་ཚ་བ་རྒྱས་པའི་ཚུ། །ཚུང་ལ་ཡུན་རིང་ཚ་བ་གཤམ་བམ་རྙིངས། །ལྷངས་ཚུང་ཡུན་ཐུང་བད་རྒྱུད་གང་ཚུ་
ཡིན། །རེས་ཆེ་རེས་ཚུང་ཚ་གང་འདྲེས་པར་བརྟག །

Dense steam in the urine indicates acute hot disorders, while thin steam with longer continuum is an indication of hidden or chronic hot disorders. Thin steam with shorter continuum indicates cold disorders of **bad kan** and **rlung**. Variation in steam with partly more or less concentration indicates a combination of hot and cold disorders.

དྲི་མ་དུགས་ལ་དགུ་ན་ཚ་བ་ཆེ། །དྲི་མ་མེད་དམ་ཚུང་ན་གང་བ་ཡིན། །ཟས་ཀྱི་དྲི་མན་གང་མན་དེ་མ་ལྷ། །

If the urine odor is terribly strong and nauseating, it indicates intense hot disorders, while if there is either no smell or less smell in the urine, it indicates a cold disorder. The smelling of particular food in the urine indicates that the food has not been properly digested.

སྤྱ་བ་སྣོ་ལ་ཆེ་བ་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། །སྤྱ་སེར་སངས་པ་སྐྱེན་ན་མཁྲིས་པ་ཡིན། །སྤྱ་བ་མཆིལ་མ་འདྲ་ན་བད་ཀན་ནད། །དམར་
ན་འབྲུག་ནད་འཇའ་ཚོན་འདྲ་ན་དུག །ཕྱག་རོན་འུ་ཡིས་གཏོར་འདྲ་བྱེར་བའི་ནད། །

Bluish big bubbles indicate **rlung** disorders, tiny yellowish bubbles which disappear instantly indicate **mkhris pa** disorders, while saliva like bubbles indicate **bad kan** disorders. Reddish tint bubbles indicate blood disorders, whereas bubbles with hue of rainbow like color indicate poisoning. When bubbles tend to scatter like the way a flock of pigeons scatter when chased by a hawk, it indicates a dispersed disorder.

ཀྱ་ཡ་སྤྱ་དང་འདྲ་ན་རྒྱུད་གི་ནད། །བལ་འདབ་ཚུ་སྤྱར་འདྲ་བ་འབྲུག་མཁྲིས་ཡིན། །སྤྱ་ཆེ་འདྲ་བ་བད་ཀན་གང་བའི་
ནད། །སྤྱིན་འདྲ་སྣོ་ནད་ནག་འདྲ་དེ་ཉིད་ཡོད། །བྱེ་མ་འདྲ་ན་མཁལ་ནད་ཡོད་པ་ཡིན། །སྤྱིང་འོག་བར་གནས་ནད་ཀྱང་
དེ་བཞིན་བརྟག །ཀྱ་ཡ་ལོ་ཤི་འདྲ་བས་ཚུ་སྤྱིང་བྱུག། །རྒྱུད་གིས་ལུས་བྱུངས་ཚ་གང་དུགས་པ་ཡིན། །མཐུག་དང་སྤབ་
ལས་ཚ་གང་ཤེས་པར་བྱ། །འདོག་ཚུ་མདོག་གང་བྱུང་དེ་ལྟར་རོ། །

Ku ya resembling hair-like structure indicated **rlung** disorders; resembling a cluster of wool thrown in water indicates Blood and **mkhris pa** disorder; resembling the tip of a hair indicates cold **bad kan** disorders; resembling cloud indicates lung disorders; resembling pus indicates suppuration, and resembling sand indicates kidney disorders. The presence of **ku ya** in the upper, middle and lower part of the urine container corresponds to the respective location of the disorder in the body. If the **ku ya** appears as rancid curd on the surface of the urine, it is an indication of disturbance in the bodility constituents as well as disharmony of hot and cold disorders caused by **rlung**. Thick and thin concentration of **ku ya** in the urine determines hot and cold disorders respectively. The color of **ku ya** will be similar to the color of the urine.

སླིས་མ་སྲབ་ན་གང་བ་མཐུག་ན་ཚ། །རླངས་བཞག་བཏུབ་ན་ཞག་རྫོད་ཅེས་བྱ་ཞེ། །མེར་བསྐྱེགས་གསུམ་དྲི་བྱུང་ན་
བཅོས་མི་དགོས། །སླིས་མ་དུམ་བུར་ཚད་ན་སྐྱབ་ན་ད་ཡིན། །སླིས་མའི་གཟུགས་ལས་གདོན་དོས་བབྱུང་བར་བྱ། །

Thick and thin concentration of creamy layer on the surface of the urine indicates hot and cold disorder respectively. If it can be taken out from the urine and can be placed on an object, the cream is known as **zhag rgod**. If it produces smell of **gsur**, when burnt, this indicates treatment is not required. If the urine cream gets fragmented, it signifies formation of **skran**. Moreover, one can identify **gdon** influences based on the various forms of cream in the urine.

ཚྲོག་དུས་རླངས་མ་ཡལ་བར་ཚྲོག་པ་ཚ། །ཡལ་རྗེས་གང་ནས་ཚྲོག་པ་གང་བ་ཡིན། །རླངས་ཡལ་ཚྲོག་པ་དུས་མཚུངས་ཚ་
གང་སྟོམས། །

Urine transformation before the disappearance of steam indicates hot disorders while transformation after the disappearance of steam indicates cold disorders. If the disappearance of steam occurs simultaneously with the transformation of urine, it indicates balance state of hot and cold condition.

ཚྲོག་ཚུལ་ཚུལ་སྲབ་མཐུག་མེད་པ་ལ། །གང་སྲབ་མཐུག་ནས་ཚྲོག་པ་གང་བ་ཡིན། །གཏིང་ནས་ལོངས་པོར་ཚྲོག་པ་ཚ་བ་
གསལ། །མཐུག་ནས་ཤར་ཤར་ཚྲོག་པ་རྫིངས་ཚད་ཡིན། །སྣལ་ལ་གྲུ་ཡལ་ཚྲོག་ན་ཚ་གང་འཐབ། །ཚ་བ་བྱེར་དང་གང་བ་
འབྱམས་པ་དང་། །གདོན་ཤས་ཚེ་བའི་ཚུ་གསུམ་ཚྲོག་མི་འགྱུར། །

The mode of urine transformation is examined based on the volume of the urine container as urine is immeasurable in thickness. Urine transformation from the peripheral shallow portion towards the center of the container indicates cold disorders; wave-like transformation from the depth of the container indicated acute hot disorders, and a swift transformation from the rim of the container indicates chronic hot disorders. Transformation of **ku ya** before urine transformation indicates a confronted state of hot and cold disorders. In the cases of dispersed hot disorders, chronic cold disorders and disorders influenced by **gdon**, urine transformation never takes place.

ལོག་རྗེས་ཁ་དོག་ནད་གཞིའི་ཚུ་མདོག་བཟ། །སྐྱ་ན་ཚ་བ་སྐྱ་ན་གང་བ་ཡིན། །

Examine the color of the urine post transformation as it corresponds to the color of the disordered urine. Thick and thin concentration indicates hot and cold disorders respectively.

བྱེ་བྲག་མདོར་བསྐྱས་ཚ་ཚུ་གང་ཚུ་གཉིས།

Specifically, it can be condensed into two: urine of hot disorders and urine of cold disorders.

ཚ་བའི་ཚུ་ནི་ཁ་དོག་དམར་རམ་སེར། །སྐལ་དྲི་དུགས་རྒྱངས་པ་ཆེ་ཡུན་རིང་། །སྐྱ་བ་ཕྱ་སེར་སངས་སྐྱེན་སྐྱིས་མ་
མཐུག་ །**ཀུ་ཡ**་ཚུ་ཡི་དགྲེལ་དུ་ལིང་གིས་འདྲིལ། །དྲོད་རྒྱངས་མ་ཡལ་བ་ལ་ཚ་ལོག་བྱེད། །ལོག་རྗེས་སྐྱུག་ལ་གར་བ་ཚ་ཚུ་
ཡིན།

The urine of hot disorders is red or yellowish in color with thick concentration and foul smelling. The steam is dense and remains for a longer period of time. The bubbles are small and yellowish in color, and disappear instantly while the cream is thick. **Ku ya** is converged thickly at the center of the urine. The urine transforms before the disappearance of heat and steam, and appears amber in color with more concentration after transformation.

གང་ཚུ་ཁ་དོག་དཀར་རམ་སྐྱ་ལ་སྐྱ། །རྒྱངས་དང་དྲི་མ་ཚུང་ལ་སྐྱ་བ་ཆེ། །སྐྱིས་དང་**ཀུ་ཡ**་སྐབ་ཅིང་གང་རྗེས་ལྗོག་ །ལོག་
རྗེས་སྐྱ་ལ་སྐྱ་བ་གང་ཚུ་ཡིན།

The urine of cold disorders is white or bluish in color and watery. The smell and steam are less, while the bubbles are large. The cream and **ku ya** are formed thin. The urine transforms when it cools down and appears bluish and watery after the transformation.

ཁ་དོག་དཀར་སྐྱ་**ཀུ་ཡ**་མཐུག་པའི་ཚུ། །ལྷར་སྐྱང་གང་ཡང་གཉིང་ན་ཚད་པ་ཡོད། །དམར་སེར་དྲི་ཚུང་**ཀུ་ཡ**་མེད་པ་
ནི། །ལྷར་སྐྱང་ཚ་ཡང་ངོ་བོ་གང་བ་ཡིན།

White or bluish urine with thick **ku ya**, in spite of being indicative of a cold disorder, indicated deeply rooted hot disorders. Reddish urine with less smell and absence of **ku ya**, in spite of being indicative of a hot disorder, indicates cold natured disorders.

ཚ་ཚུ་ལྗོག་བྱུལ་གང་ཚུ་ལྗོག་པ་སྐྱེན། ཚ་བ་གལ་པའི་ནད་དུ་ཤེས་པར་བྱ།

Slow transformation in the urine of a hot disorder and instant transformation in the urine of a cold disorder should be understood as hidden hot disorders.

ཚ་ཚུ་མེ་དོག་མེད་ན་ལོང་ཤོར་བྱིང་། །གང་ཚུ་མེ་དོག་མེད་ན་གང་བ་འབྱུམས།

Absence of bubbles in hot and cold disorders of the urine indicates deeply rooted hot disorders and pervasion of cold disorders respectively.

ཚ་ཚུ་སྤྱི་མ་མཐུག་ན་ལྷས་ཟུངས་ལྷ། །དེ་བཞིན་གྲང་ཚུ་མར་མ་ལྷ་བར་ངེས། །

The urine of hot disorders with presence of thick cream indicates depletion of the bodily constituents, and similarly presence of thick cream in the urine of cold disorders indicates indigestion of butter.

ལར་ན་སྤོངས་ཚད་ལྷག་ཚད་དམར་པོར་འཁྲུལ། །

Generally, an empty hot disorder and a Blood disorder are confused due to their common red urine.

བད་ཀན་སྤྱུག་པོ་ཚུ་སེར་སྤྱུག་པོར་འཁྲུལ། །

Bad kan smug po and **chu ser** disorder are confused due to their common brownish urine.

མཁལ་མ་མཚན་པ་མཚར་གསུམ་དམར་པོར་འཁྲུལ། །

Disorders of the kidneys, the liver and the spleen are confused due to their common reddish urine.

གཤམ་ཚད་བད་ཚུང་གྲང་བ་སྤོན་པོར་འཁྲུལ། །

A hidden hot disorder, **bad kan – rlung** disorder, and a cold disorder are confused due to their common bluish urine.

དེ་དག་མ་འཁྲུལ་ནད་ངོས་སོ་སོར་བཟུང་། །

These disorders should be diagnosed specifically without any confusion.

འཆི་བའི་ཚུ་ནི་ལྷག་འདྲ་ཀོ་རུལ་མནམ། །བཅོས་ཀྱང་སྤྱེད་མེད་ཚ་བའི་འཆི་ཚུ་ཡིན། །དེ་བཞིན་གྱུ་ཡ་སངས་ནས་མི་ལྷོག་འཆི། །

The urine indicative of impending death due to hot disorders, appears bloody in color and has smelling of decayed leather, and there is no improvement even after the treatment. Similarly, death is imminent when transformation in the urine does not take place after the disappearance of **ku ya**.

སྤོ་ཞིང་དྲི་རྩངས་བློ་བ་མེད་པ་ལ། །བཅོས་ཀྱང་མི་འགྱུར་གྲང་བའི་འཆི་ཚུ་ཡིན། །

Bluish urine without any smell, steam and taste, as well as no sign of improvement even after the treatment indicates impending death due to cold disorders.

ཚོགས་པ་ཚད་འདྲ་རླུང་གི་ནད་ཀྱིས་འཚེ།

Urine resembling a spoiled vegetable soup with separate pattern between the refined and the residual portions indicates imminent death due to **rlung** disorders.

ཚུ་རྩ་ཚད་འདྲ་མཁྲིས་པའི་ནད་ཀྱིས་འཚེ།

Urine resembling a spoiled decoction of **chu rtsa** with separate pattern between the refined and residual portions indicates impending death due to **mkhris pa** disorders.

མཚལ་ཚད་འདྲ་ན་ཐུག་གི་ནད་ཀྱིས་འཚེ།

Urine resembling an appearance of separate pattern of **mtshal** infused in water indicates impending death due to Blood disorders.

འོ་མ་ཤི་འདྲ་བད་ཀན་ནད་ཀྱིས་འཚེ།

Urine resembling spoiled milk with separate pattern indicates impending death due to **bad kan** disorders.

སྒྲག་ཚེ་ཚད་པ་འདྲ་ན་དུག་གིས་འཚེ།

Urine resembling ink with separate pattern indicates impending death due to poisoning.

མཁལ་ནད་མེད་པར་ཁོང་ནས་ཚུ་ལོག་ན། །འདུ་བ་ཁོང་ཅུལ་ཞེས་བྱ་འཚེ་བ་ཡིན། །

In the absence of kidney disorders, if the urine transforms internally and the body excretes putrid urine, it is known as *'du ba khong rul* and thus death of a person is imminent.

གདོན་ཚུ་གང་བཏང་ངོས་དེ་ཤར་དུ་སྟེ། །ཚུ་དེ་སྲིད་པའི་ཅུས་སྐལ་གན་རྒྱལ་གནས། །མགོ་བོ་སྟོར་བསྟན་ཐིག་བཞིས་ས་
དགུར་བཅད། །གཡས་གསུམ་སྟོ་ས་མི་ས་གདོན་གྱི་ས། །གཡོན་གསུམ་དུར་ས་ཁང་ས་ཞིང་གི་ས། །དབུས་གསུམ་པ་མེས་
རང་དང་བྱ་ཚེའི་ས། །

To examine urine indicative of **gdon** influence, consider the side of the container from where one has directed the flow of urine, as the eastern side. In the urine specimen, imagine a tortoise lying in a supine position with the head facing towards the south. Then divide the

tortoise into nine portions using two horizontal and two vertical lines. The three portions on the right side of the tortoise, from top to bottom, are designated as the places of god, human and *gdon*, respectively. Whereas the three portions on the left side of the tortoise, from top to bottom, are designated as the places of cemetery, house and field respectively. The tree central portions, from top to bottom, are designated as the places of ancestor, self and child, respectively.

ལིང་ཚོ་དགུ་པོའི་ས་དེར་གཟུགས་བརྟན་ནམ། །ཚྭ་སྐྱེན་ཚྭ་སྐྱ་རིང་དང་མི་ཚྭ་དང་། །ཉ་མིག་སྤྱབས་འདྲ་སྤྱ་བ་གང་
བྱུང་བ། །

In the nine portions of the tortoise, formation of various images, occurrence of either instant, slow or no transformation in the urine; an appearance of bubbles, as if the urine was well stirred, or like the eyes of a fish, are all signs of *gdon* influences.

སྤྱ་སར་བྱུང་ན་བསྐྱེན་པའི་སྤྱ་བསྐྱུངས་བཅོས། །མི་སར་བྱུང་ན་གྲོ་ཕོ་གྲོ་མོ་གཞོན། །གདོན་སར་བྱུང་ན་སྲིད་པའི་སྤྱི་འདྲེ་
གཞོན། །པ་མེས་སར་བྱུང་ཆགས་འདྲེ་བད་འདྲེ་གཞོན། །རང་སར་བྱུང་ན་གྲོགས་ཀྱི་འགོས་འདྲེ་གཞོན། །བྱ་ཚའི་སར་
བྱུང་ཞང་ཉེ་མ་སྤྱིའི་འདྲེ། །ཁང་དུར་ཞིང་སར་བྱུང་ན་དེ་ནས་གཞོན། །

If these signs of *gdon* occur in the place of the god, ritual treatment should be performed against harm inflicted by a personal deity. The appearance of these signs in the place of human is an indication of harm inflicted by *dre pho* and *dre mo*. The appearance of these signs in the place of *gdon* indicates harmful infliction from an ancient, local *gdon*. Whereas the appearance of these signs in the place of ancestor indicates harm inflicted from *gdon* attached to ancestral property or *gdon* sent by others. The appearance of these signs in the place of self indicates harm inflicted by *gdon* that arrived by following one's friend. The appearance of these signs in the place of child indicates harm inflicted by *gdon* from the maternal side. The appearance of these signs in the places of cemetery, home and field indicates harmful influences from these respective sites.

གཞན་ཡང་ཤར་དུ་བྱུང་ན་རྒྱལ་པོ་གཞན། །སྤོ་ཅ་བྱུང་ན་བཅོན་དང་མ་མོ་གཞོན། །རུབ་ཏུ་བྱུང་ན་སྤྱ་བདུད་སྤྱ་བཅོན་
ཏེ། །བྱང་དུ་བྱུང་ན་མཚོ་སྐྱན་སྤྱ་སྲིན་གཞོན། །ཤར་སྤོར་བྱུང་ན་རྒྱལ་པོ་བཅོན་གྲོ་མོ། །སྤོ་རུབ་མཚམས་སྤྱ་བཅོན་བདུད་
ནག་སྤྱུག་གཞོན། །རུབ་བྱང་མཚམས་སྤྱ་སྤྱ་བདུད་སྤྱ་སྲིན་གཞོན། །བྱང་ཤར་ས་བདག་རིག་འཛིན་བཅོས་པར་བྱ། །

Furthermore, the appearance of these signs in the eastern side of the tortoise indicates harm inflicted by *rgyal po* and *gnyan*. The appearance of these signs in the southern side of the tortoise indicates harm inflicted by *btsan* and *ma mo*. The appearance of these signs in the western side of tortoise indicates harm inflicted by *klu bdud* and *klu btsan*. The appearance of these signs in the northern side of the tortoise indicates harm inflicted by *mtsho sman* and *klu srin*. The appearance of these signs in the south-eastern side of the tortoise indicates harm inflicted by *rgyal po*, *btsan* and *gre mo*. The appearance of these signs in the south-western side of the tortoise indicates harm inflicted by *btsan*, *bdud* and *nag smug*. The appearance of these signs in the west-northern side of the tortoise indicates harm inflicted by *klu bdud* and *klu srin*.

The appearance of these signs in the north-eastern side of the tortoise signifies harm inflicted by **sa bdag** and **rig 'dzin**. Thus, it is important to make appropriate appeasements and perform rituals according to the nature of the infliction and *gdon*.

འོན་ཀྱང་ལོག་རྗེས་ཉི་མའི་མདངས་ཤར་ཚོ། །འདྲ་བའི་གཟུགས་ལ་གདོན་གྱི་ངོས་བབས་བ། །ཆ་བྱའི་མདངས་འདྲ་ནག་
 ལྷག་གཞོན། །བ་དན་འཕུར་འདྲ་མགོན་པོ་གཞོན། །ལྷགས་སློག་འདྲ་ན་རྩ་མོ་གཞོན། །མདུང་ཅེ་འདྲ་ན་སོ་རྩ་གཞོན། །ར་
 རླེས་འདྲ་ན་དག་རྩ་གཞོན། །ཤུག་པ་འདྲ་ན་ཡུལ་རྩ་གཞོན། །བསྐྱེ་འདྲ་ན་མོ་རྩ་གཞོན། །འོད་ཀོར་འདྲ་ན་རྒྱལ་པོ་
 གཞོན། །ཚིག་ཁུང་ཉི་ཤར་འདྲ་ན་བཙམ་། །དར་སྤེ་འདྲ་ན་སྤྱི་བཙམ་གཞོན། །རྩིག་པ་འདྲ་ན་སྤྱི་བདུད་གཞོན། །ཤ་ཅ་འདྲ་
 ན་ཡམ་ཤུད་གཞོན། །གལ་ཏེ་འདྲ་ན་ཐེ་བཟང་གཞོན། །མེ་ལོང་འདྲ་ན་མཚོ་སྐྱབ་གཞོན། །ཏམ་བུ་ར་འདྲ་བདུད་མོ་
 གཞོན། །ཉ་དང་དུང་འདྲ་ས་བདག་གཞོན། །ཚུ་སྐྱབ་སྤུལ་འདྲ་སྤྱི་གདོན་གཞོན། །ན་བུ་སྐྱབ་འདྲ་མི་གཙང་
 ལངས། །མདའ་འཕང་འདྲ་ན་གྲེ་པོ་མོ། །མིག་མངས་འདྲ་ན་ཞིང་འདྲེ་གཞོན། །ལུར་པ་ཡུངས་ཀར་ལུར་ལ་གཞོན། །ཐོང་
 པ་འདྲ་ན་སྤྱི་གཏད་གཞོན། །མ་ཉེ་འདྲ་ན་དམ་སྤི་གཞོན། །

However, when sunbeams touch the urine specimen, identification of *gdon* can be done by the appearance of identical images of the spirits in the urine, after its transformation. An image resembling the feather of a peacock indicates harmful influences caused by **nag smug**. An image that looks like a hoisted banner indicates harmful influences caused by **mgon pa**. The appearance of an iron chain-like pattern indicates harm inflicted by **lha mo**. The appearance of a spearhead-like pattern indicates harmful influences caused by **pho lha**. The appearance of a billy goat-like image indicates harmful influences caused by **dgra lha**. The appearance of a juniper trunk-like pattern indicates harm inflicted by **yul lha**. The appearance of lotus-like image suggests harm inflicted by **mo lha**. The appearance of a spherical light-like pattern suggestsharm inflicted by **rgyal po**. An image that appears like sunlight passing through a hole in a stone wall indicates harmful influenced caused by **btsan**. The appearance of a flag tip-like pattern indicates harm inflicted by **klu btsan**. The appearance of a scorpion-like image indicates harm inflicted by **klu bdud**. The appearance of a stag horn-like image indicates harm inflicted by **yam shud**. The appearance of a saddle bag-like image indicates harm inflicted by **the brang**. The appearance of a mirror-like image indicates harm inflicted by **mtsho sman**. The appearance of a Tibetan lute-like image indicates harm inflicted by **bdud mo**. The appearance of a fish-like or conch-like image indicates harm inflicted by **sa bdag**. The appearance of a crocodile-like or snake-like image indicates harm inflicted by **klu gdon**. The appearance of a mist-like or cloud-like image indicates harmful influences as a result of defilement. The appearance of an arrow-like and spindle-like image indicates harm inflicted by **gre pho** and **gre mo**, respectively. The appearance of a chess board-like diagram indicates harm inflicted by **zhing 'dre**. The appearance of a peg and a mustard seed-like image indicates harm inflicted by **phur kha**. The appearance of a skull-like image suggests harm inflicted by **klu gtad**. The appearance of a buffalo-like image suggests harm inflicted by **dam sri**.

དེ་ནམས་གཞོན་པ་ས་དགའི་ཕྱོགས་ལས་དཔག་ལྷ་སར་འདྲེ་ངོ་བྱུང་ན་འདྲེ་ལྷར་རྩ། །འདྲེ་སར་ལྷ་ངོ་ལྷ་ཁྲོས་འདྲེ་ཅ་
 གཞོན། །ལྷོག་ཏུ་མི་འདོད་བསྐྱར་བྱ་བཏབ་སྟེ་བསྐྱ། །དེས་མ་གསལ་ན་གདོན་ངོ་ཡིབ་ཅེས་བྱ། །

These *gdon* influences can be also understood based on the specific sides of the nine portion of the tortoise. If an identical image of a demon appears in the place of gods, it indicates harm caused by a demon in the disguise of a god. In the place of the demons, if an identical image of a god appears, this indicates demonic harm inflicted by an agitated god. If the transformation of the urine does not take place, appropriate ingredients should be added to the urine to stimulate transformation followed by visual observation. The image of *gdon*, if they do not appear in the urine even after the addition of appropriate ingredients, is called “hidden images of *gdon*”.

སྐྱུར་ན་དོན་ནང་ཅ་གསལ་སྣོད་ནང་ལྷ། །འཚོ་འཚེའི་ལ་ཤན་ཅ་ཡིས་འབྱེད་ན་ཡང་། །ཚ་གང་ལ་ཤན་ལ་མཐོང་བས་གསལ། །དེ་ཕྱིར་མཁས་པས་ལྷ་ལ་བརྟག་པར་བྱའོ། །

Generally, disorders of the vital organs can be diagnosed more clearly through pulse examination, whereas disorders of the vessel organs can be observed more evidently through urinalysis. Although, the impending death and the survival of a person can be prognosticated more accurately through pulse examination, the hot and cold nature of the disorder can be determined more obviously through urine observation. Thus, an expert physician should examine the urine.

གལ་འགག་བཞི་ཡིས་འབྲུལ་སོ་བསལ་བ་ནི། །མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་ཚ་གང་གལ་མདོར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

The deceptive state of a disorder can be made clear using the four diagnostic criteria; reference should be made to the deceptive states of hot and cold disorders revealed in the Oral Instruction Tantra.” Thus it was said.

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བྱས་སོ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཚེན་པོ་རྟོག་པའི་ཡི་ཤེས་ལགས། །ནང་དང་གཉེན་པོ་སྣོད་ཕྱིར་གསོ་ཚུལ་དགུ། །འཚོ་མཚན་སྣན་པའི་རྒྱལ་པོས་བཤད་དུ་གསོལ། །

Then again Sage *Yid les sKyes* (Yidlay Kye) made this request, “O Great Sage *Rig pa'i shes* (Rigpai Yeshi), how should one identify specific remedies used to treat each of the disorders through the nine therapeutic principles? May the Healer, the King of physicians, please explain.”

དེ་སྐད་བྱས་པའི་དོན་ལ་ལན་གསུངས་པ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཚེན་པོ་ཡིད་ལས་སྐྱེས། །ནང་དང་གཉེན་པོར་སྣོད་ཕྱིར་གསོ་ཚུལ་གཅེས། །གཅེས་པའི་དོན་ལ་བྱས་པ་ལེགས་ན་ཡང་། །བཤད་པའི་རྒྱུད་དུ་ལེགས་པར་བསྟན་ནས་ཡོད། །དྲང་སྲོང་ཚེན་པོ་ལྷ་རྟོག་འཐེམས་པར་བྱས། །

དེ་མ་ཡིན་ན་མུན་བྱང་རྣམ་སྟོར་འདྲ། །དཔེ་ལ་ལས་པས་དགོས་དུས་སྐྱེབ་མི་འགྱུར། །རྒྱུད་བཞིའི་ལྷ་རྟོག་འཐེམས་ནས་དོན་ལོངས་ན། །མུན་བྱང་མཚན་དུ་ཉི་ཤར་ཇི་བཞིན་གསལ། །གསེར་གཡུའི་སྣོན་བྱུར་ལག་པ་བརྟུག་པ་བཞིན། །རང་ལ་ནམ་དགོས་དུས་ན་སྐྱུད་པས་ཚོག་ཅེས་གསུངས་སོ། །

Yaving been requested, the Master replied, “O Great Sage *Yid les sKyes* (Yidlay Kye), your request for the knowledge about the significant identification of specific remedies used to treat each of the disorders through the nine therapeutic principles is appreciated. However, it has already been described clearly in the Explanatory Tantra. O Great Sage, understand these teachings thoroughly, and use the wisdom you’ve acquired through listening and contemplation. Otherwise, it will all be like stuffs scattered in darkness, and will remain a metaphor, not available for use when needed. If you are able to analyze and comprehend the real knowledge of the *rGyud bzhi* thoroughly, the conceptualization will become clear, like the sun shining brightly in a dark treasury house. Practically it is like putting your hands in a box filled with gold and turquoise that can be used whenever ypo need it.” Thus it was said.

བདུད་རྩི་སྒྲིང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་མཐོང་བ་མེ་ལོང་ཚུ་ལ་ངོས་བཟུང་བའི་ལེན་སྟེ་
གཉིས་བའོ།།

This is the second chapter on the visual observation of urine, which is like an image in the mirror that identifies the state of health, from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.